

Dendrokronologisk undersøgelse af Våningshus, Fidje vestre, gnr. 11, bnr. 6, Flekkefjord kommune, Vest-Agder fylke

NNU rapport 44 – 2014 af Charlotte Kure Brandstrup

Bygningstype: Våningshus

Gårdsnavn: Fidje vestre

Gnr./Bnr.: 11/6

Koordinater: (WGS84) 58.230147° / 6.534008°

Kommune: Flekkefjord

Fylke: Vest-Agder

Formål: Datering (Hidra-projekt) samt opbygning af grundkurve

Undersøgt af Charlotte Kure Brandstrup

NNU j.nr. A9263 august 2014

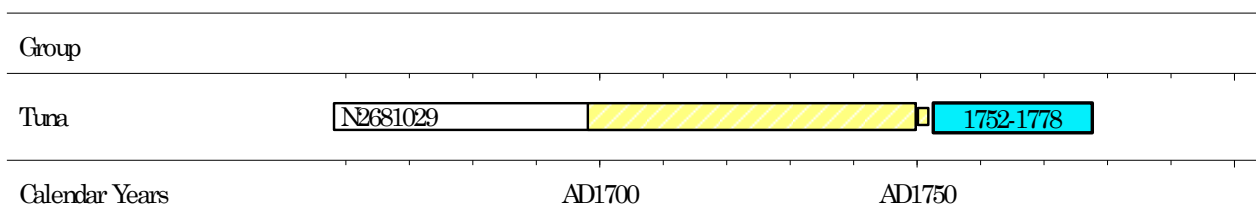
Se også NNU rapport 9-2014

Publicering: Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger (dendro@natmus.dk). Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.

Våningshus

Fire prøver undersøgt. Tre prøver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*) og en prøve af egetræ (*Quercus* sp.). En prøve er dateret. Prøverne består af skiver fra stokke langs vinduesrammen på husets nordside.

De tre prøver af fyrretræ omfatter mellem 80 og 93 årringe og der konstateret imellem 44 og 52 synlige årringe af splintved. Der er ikke *Waldkante* på prøverne. I prøve nr. 102 er den yngste målte årring dateret til AD1750. Derudover er der to ekstra årringe i splintvedet der ikke er mulige at måle, da vedet er meget nedbrudt. Den yngste bevarede årring er derved dateret til AD1752. Resultatet ses i Figur 1. Ved at benytte en splintstatistik for fyrretræ på 40 til 80 år kan træet, som prøven stammer fra, være fældet i perioden 1752 – 1778.

Figur 1: dateret prøve fra Fidje vestre placeret på tidsskala. Gul farve indikerer splintved. Blå firkant indikerer fældningstidspunktet ved brug af en splintstatistik på 40-80 år.

Årringskurven er søgt dateret med referencekurver fra Skandinavien. Af Tabel 1 fremgår det, ud fra *t*-værdierne, at prøven stammer fra et træ, der har vokset lokalt i Vest-Agder.

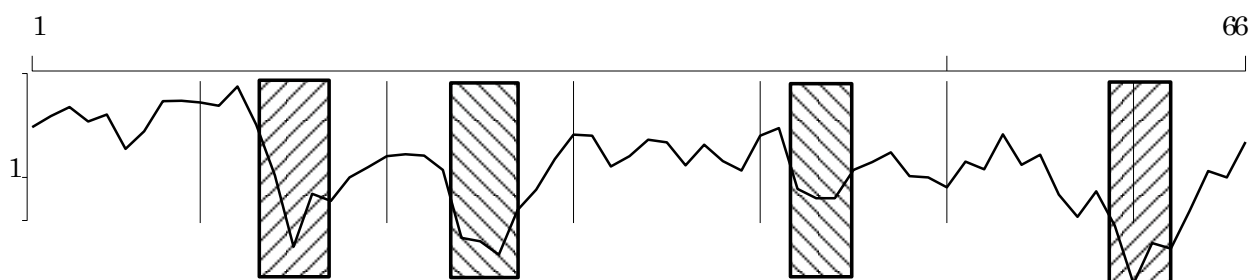
Tabel 1: Årringskurven N2681029 krydsdaterer med referencekurver fra Vest-Agder

Filenames	-	-	N2681029	Referencekurver
-	start	dates	AD1658	
-	dates	end	AD1750	
superno1	AD781	AD1988	2.12	Norge
V AuAaser	AD1353	AD1879	6.37	Vest-Agder uden Aaseral
V AuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	6.37	Vest-Agder minus Aaseral

Figur 2: Udtagning af skiver fra vinduesrammen på husets nordside.

Egetræsprøven omfatter 66 årringe. Der er ikke bevaret splintved eller *Waldkante* på prøven. Prøven kan ikke dateres. Prøven er domineret af nogle anormale "bånd" af smalle årringe. Dette kunne tyde på at træet, hvor prøven stammer fra har været påvirket af menneskelig aktivitet. Da træet bruger hele 3-4 år før den er tilbage på "normal" årringsstruktur, kan det tyde på at træet har været styntet. Grenen kan formentlig være brugt til løvfodring. De mange smalle årringe kan tolkes, som at træet har været styntet sent på vækstsæsonen, hvor der stadig er grønt næringsrigt løv samt anlæg til næste års knopper. Træet mister derved mange næringsstoffer, samt vedmasse og må derfor bruge energi på at danne nye skud i stedet for vedmasse. Årringsforløbet kan ses i Figur 3.

Figur 3: Årringskurven af egetræsprøven N2681039. De skraverede firkanter indikerer, hvor der er "bånd" af smalle årringe.

Referencer:

t-værdier:

Baillie, M.G.L. & Pilcher, J.R., 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research, *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Grundkurver:

Undersøgelser som bidrager til bestemmelse af det undersøgte materiales oprindelsessted (træernes voksested), dvs. *dendroproveniens* kan kun udføres takket være et udstrakt samarbejde med kolleger fra laboratorier i Europa, som udfører dendrokronologiske undersøgelser og udarbejder dendrokronologiske grundkurver til dateringsformål.

FELTRAPPORT

BYGNINGSVERN FYLKESKONSERVATOREN I VEST-AGDER

Dendrokronologisk objekt:	Hidra 35A Våningshus
Fylke:	Vest-Agder
Kommune nr.:	Flekke fjord
Gnr/Bnr:	eller 11/6
Koordinater:	58.230147°/ 6.534008°
Prøvene tatt av:	HP+CC+CB+IV
Dato for prøver:	02-06-2014

Prøvenr.	Sted	Rom	Bark	Yte	Bearb.	Fyrretræ, prøver taget indvendig
101	nordside	udvendig			+	Stokk 7 fra underkant af vinduesramme fyr
102					+	Stokk 6 fra underkant af vinduesramme fyr
103					+	Stokk 4 fra underkant af vinduesramme eg
104					+	Stokk 3 fra underkant af vinduesramme fyr

Vinduesramme taget ud på husets nordside. Skiver taget